

SODBA SODIŠČA PRVE STOPNJE (tretji senat)

z dne 19. oktobra 2005*

V zadevi T-415/03,

Cofradía de pescadores de „San Pedro“ de Bermeo, s sedežem v Bermeu (Španija), in druge tožeče stranke, katerih imena so navedena v prilogi k tej sodbi, ki jih zastopajo E. Garayar Gutiérrez, G. Martínez-Villaseñor, A. García Castillo in M. Troncoso Ferrer, odvetniki,

tožeče stranke,

proti

Svetu Evropske unije, ki ga zastopata M. Balta in F. Florindo Gijón, zastopnika,

tožena stranka,

ob intervenciji

Komisije Evropskih skupnosti, ki sta jo najprej zastopala T. van Rijn in S. Pardo Quintillán, nato van Rijn in F. Jimeno Fernández, zastopniki, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

* Jezik postopka: španščina.

in

Francoske republike, ki jo zastopata G. de Bergues in A. Colomb, zastopnika,
z naslovom za vročanje v Luxembourg,

intervenientki,

zaradi odškodninske tožbe za nadomestilo škode, ki naj bi jo utrpele tožeče stranke
s tem, da je Svet odobril prenos deleža kvote sardonov, dodeljenega Portugalski
republiki, Francoski republiki,

SODIŠČE PRVE STOPNJE
EVROPSKIH SKUPNOSTI (tretji senat),

v sestavi M. Jaeger, predsednik, V. Tiili, sodnica, in O. Czúcz, sodnik,

sodni tajnik: J. Palacio González, glavni administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave 17. marca 2005

izreka naslednjo

Sodbo

Pravni okvir in dejansko stanje

1. *Celotni dovoljeni ulov*

- 1 Na podlagi člena 161(1)(f) Akta o pogojih pristopa Kraljevine Španije in Portugalske republike ter o prilagoditvah pogodb (UL 1985, L 302, str. 23, v nadaljevanju: Akt o pristopu) je bil Kraljevini Španiji dodeljen delež 90 % celotnega dovoljenega ulova (v nadaljevanju: TAC) sardonov v razdelku VIII vod, ki jih pokriva Mednarodni svet za raziskovanje morja (v nadaljevanju: območje ICES VIII), to je Biskajski zaliv, 10 % pa je bilo dodeljeno Francoski republiki. Poleg tega v skladu z načelom relativne stabilnosti ribolovnih aktivnosti vsake države članice za vsak zadevni stalež (v nadaljevanju: načelo relativne stabilnosti), ki je bilo prvič razglašeno v členu 4(1) Uredbe Sveta (EGS) št. 170/83 z dne 25. januarja 1983, ki vzpostavlja sistem Skupnosti za ohranjanje in upravljanje z ribolovnimi viri (UL L 24, str. 1), TAC sardonov razdelka IX in X vod, ki jih pokriva Mednarodni svet za raziskovanje morja (v nadaljevanju: območje ICES IX in območje ICES X) in razdelka 34.1.1 načrta, ki ga je pripravil Comité des pêches de l'Atlantique Centre-Est (v nadaljevanju: območje Copace 34.1.1), ki se nahaja zahodno in jugozahodno od Iberskega polotoka, si delita Kraljevina Španija in Portugalska republika, in sicer približno 48 % za Kraljevino Španijo in 52 % za Portugalsko republiko.

- 2 Uredba Sveta (EGS) št. 3760/92 z dne 20. decembra 1992, ki vzpostavlja sistem Skupnosti na področju ribištva in ribogojstva (UL 1992, L 389, str. 1), sprejeta na podlagi člena 43 Pogodbe ES, je v členu 2(1) določala:

„Glede dejavnosti izkoriščanja so glavni cilji skupne ribiške politike ščititi in ohranjati razpoložljive in dostopne žive morske vodne vire in poskrbeti za razumno in odgovorno izkoriščanje na trajnostni podlagi, ob ustreznih gospodarskih in socialnih razmerah za sektor, ob upoštevanju posledic za morski ekosistem, in še posebej upoštevajoč potrebe vseh, proizvajalcev in potrošnikov.

V ta namen je bil ustanovljen sistem Skupnosti za upravljanje aktivnosti pri izkoriščanju, ki mora omogočati doseganje trajnega ravnovesja med viri in izkoriščanjem v različnih ribolovnih območjih.“

- 3 Člen 4 Uredbe št. 3760/92 je določal:

„1. Za zagotavljanje razumnega in odgovornega izkoriščanja virov na trajnostni podlagi mora Svet, razen če je drugače predvideno, skladno s postopkom iz člena 43 Pogodbe opredeliti ukrepe Skupnosti, ki določajo pogoje dostopa do voda in virov ter opravljanje aktivnostih pri izkoriščanju. Te ukrepe je treba pripraviti ob upoštevanju razpoložljivih bioloških, socialno-ekonomskih in tehničnih analiz ter zlasti poročil, ki jih sestavi Odbor iz člena 16.

2. Te določbe lahko vsebujejo zlasti ukrepe za vsako ribolovno območje posebej ali pa skupino ribolovnih območij, da se:

[...]

b) omejijo stopnje izkoriščanja;

c) določijo količinske omejitve ulova;

[...]“

4 Člen 8(1) Uredbe št. 3760/92 je določal, da se v skladu s členom 4 stopnja izkoriščanja lahko uravnava z omejevanjem količine dovoljenega ulova za zadevno obdobje in po potrebi tudi z omejevanjem ribolovnega napora.

5 V skladu s členom 8(4)(i) in (ii) te uredbe je Svet na predlog Komisije s kvalificirano večino določil za vsako ribolovno območje ali skupino ribolovnih območij, odvisno od posameznega primera, TAC in/ali celoten dopusten ribolovni napor, kjer je ustrezno na večletni podlagi, in razdelil ribolovne možnosti med države članice tako, da bi zagotovil vsaki državi članici spoštovanje načela relativne stabilnosti. Vendar se je na zahtevo neposredno vpletene države članice lahko upošteval razvoj mini kvot in redno menjavanje kvot od leta 1983, z upoštevanjem celotnega ravnovesja deležev.

- 6 V enajsti in štirinajsti uvodni izjava Uredbe št. 3760/92 je bilo načelo relativne stabilnosti opredeljeno tako:

„ker je za vrste virov, katerih stopnje izkoriščanja je treba omejiti, treba vzpostaviti možnosti ribolova Skupnosti v obliki ribolovnih možnosti, dodeljenih državam članicam s kvotami, in, kjer je potrebno, v smislu ribolovnega napora;

ker mora ohranjanje in upravljanje ribolovnih virov prispevati k večji stabilnosti ribolovnih aktivnosti in mora biti ocenjeno na podlagi referenčne dodelitve, ki odraža smernice Sveta;

ker mora [...] ta stabilnost glede na začasno biološko stanje staležev ščititi posebne potrebe regij, kjer je lokalna populacija še posebej odvisna od ribolova in z njim povezanih aktivnosti [...] ker je treba v tem smislu razumeti pojem ciljne relativne stabilnosti“.

- 7 Svet je s sprejetjem naslednjih uredb na podlagi člena 8(4) Uredbe št. 3760/92 določil TAC za določene staleže rib za leta od 1995 do 2001:

— Uredba Sveta (ES) št. 3362/94 z dne 20. decembra 1994 o določitvi skupnih dovoljenih ulovov za nekatere staleže rib in skupine staležev rib za leto 1995 ter

nekaterih pogojev za njihov ulov (UL L 363, str. 1), spremenjena med drugim z Uredbo Sveta št. 746/95 z dne 31. marca 1995 (UL L 74, str.1);

- Uredba Sveta (ES) št. 3074/95 z dne 22. decembra 1995 o določitvi skupnih dovoljenih ulovov za nekatere staleže rib in skupine staležev rib za leto 1996 ter nekaterih pogojev za njihov ulov (UL L 330, str. 1);
- Uredba Sveta (ES) št. 390/97 z dne 20. decembra 1996 o določitvi skupnih dovoljenih ulovov za nekatere staleže rib in skupine staležev rib za leto 1997 ter nekaterih pogojev za njihov ulov (UL 1997, L 66, str. 1);
- Uredbe Sveta (ES) št. 45/98 z dne 19. decembra 1997 o določitvi skupnih dovoljenih ulovov za nekatere staleže rib in skupine staležev rib za leto 1998 ter nekaterih pogojev za njihov ulov (UL 1998, L 12, str. 1);
- Uredba Sveta (ES) št. 48/1999 z dne 18. decembra 1998 o določitvi skupnih dovoljenih ulovov za nekatere staleže rib in skupine staležev rib za leto 1999 ter nekaterih pogojev za njihov ulov (UL 1999, L 13, str. 1);
- Uredba Sveta (ES) št. 2742/1999 z dne 17. decembra 1999 o določitvi možnosti ribolova in s tem povezanih pogojev za nekatere staleže in skupine staležev rib za leto 2000, ki se uporabljajo v vodah Skupnosti, in za plovila Skupnosti v vodah, kjer se zahtevajo omejitve ulova, in ki spreminja Uredbo (ES) št. 66/98 (UL 1999, L 341, str. 1);

- Uredba Sveta (ES) št. 2848/2000 z dne 15. decembra 2000 o določitvi možnosti ribolova in s tem povezanih pogojev za nekatere staleže in skupine staležev rib za leto 2000, ki se uporabljajo v vodah Skupnosti, in za plovila Skupnosti v vodah, kjer se zahtevajo omejitve ulova (UL L 334, str. 1).

8 Za območje ICES VIII vsaka od teh uredb določa TAC 33.000 ton sardonov, in sicer 29.700 ton za Kraljevino Španijo in 3300 ton za Francosko republiko, brez razlikovanja glede na kraj ulova. Čeprav je dejansko Uredba št. 2742/1999 v svoji prvotni različici določala TAC 16.000 ton, in sicer 14.400 ton za Kraljevino Španijo in 1600 ton za Francosko republiko, je ta uredba po spremembah z Uredbo Sveta (ES) št. 1446/2000 z dne 16. junija 2000 (UL L 163, str. 3) določila tudi TAC 33.000 ton.

9 Glede območja ICES IX, območja ICES X in območja Copace 34.1.1 so za leta od 1995 do 1998 peta rubrika v Prilogi I k Uredbi št. 746/95, trinajsta rubrika v Prilogi k Uredbi št. 3074/95, štirinajsta rubrika v Prilogi I k Uredbi št. 390/97 in petnajsta rubrika v Prilogi I k Uredbi št. 45/98 vsaka posamezno določale TAC sardonov 12.000 ton, in sicer 5740 ton za Kraljevino Španijo in 6260 ton za Portugalsko republiko. Za leto 1999 je petnajsta rubrika v Prilogi I k Uredbi št. 48/1999 določila TAC sardonov 13.000 ton, in sicer 6220 ton za Kraljevino Španijo in 6780 ton za Portugalsko republiko. Končno sta za leti 2000 in 2001 deveta rubrika v Prilogi I D k Uredbi št. 2742/1999 in deveta rubrika v Prilogi I D k Uredbi št. 2848/2000 vsaka posamezno določili TAC za sardone 10.000 ton, in sicer 4780 ton za Kraljevino Španijo in 5220 ton za Portugalsko republiko.

- 10 Podrobna pravila za upravljanje s TAC in kvotami so bila opredeljena z Uredbo Sveta (EGS) št. 2847/93 z dne 12. oktobra 1993 o oblikovanju nadzornega sistema na področju skupne ribiške politike (UL L 261, str. 1), ki v členu 21 določa:

„1. Vsak ulov staleža ali skupine staležev, za katere velja kvota in ki je dosežen z ribiškimi plovili Skupnosti, se bremeni v skladu s kvoto, ki velja za državo članico, pod katere zastavo pluje plovilo, za zadevni stalež ali skupino staležev ne glede na kraj iztovarjanja.

2. Vsaka država članica določi datum, od katerega velja, da je ulov staleža ali skupine staležev, za katere je določena kvota in ki je dosežen z ribiškimi plovili, ki plujejo pod njeno zastavo ali so v njej registrirana, izkoristil kvoto, ki je za ta stalež ali skupino staležev dodeljena državi članici. Od tega datuma začasno prepove ribolov staleža ali skupine staležev s takimi plovili [...] O takih ukrepih se takoj obvesti Komisijo, ki nato o njih obvesti druge države članice.

3. Komisija po obvestitvi v skladu z odstavkom 2 ali na svojo lastno pobudo na podlagi podatkov, ki jih ima na voljo, določi datum, s katerim velja, da je za ulov staleža ali skupine staležev, za katere so določeni celoten dovoljeni ulov (TAC), kvote ali druge količinske omejitve, ki je bil dosežen z ribiškimi plovili, ki plujejo pod zastavo države članice ali so registrirana v njej, izkoriščena kvota, dodelitev ali delež, ki je na voljo tej državi članici ali Skupnosti.

Pri presoji položaja iz prvega pododstavka Komisija svetuje državam članicam, ki jih zadeva možna začasna prekinitev ribolova kot posledica izkoristka določila o celotnem dovoljenem ulovu (TAC).

Ribiška plovila Skupnosti ustavijo ribolov staleža ali skupine staležev, ki so predmet kvote ali določila o celotnem dovoljenem ulovu, ki je na voljo za to državo članico, od datuma, ko je kvota, ki je državi članici dodeljena za zadevni stalež ali skupino staležev, izkoriščena ali od datuma, ko je za določeno vrsto, ki tvori stalež ali skupino staležev, izkoriščen celoten dovoljeni ulov (TAC) [...]"

2. Izmenjave kvot

¹¹ Člen 9(1) Uredbe št. 3760/92 določa, da države članice lahko, po predhodnem obvestilu Komisije, izmenjajo vse ali samo del ribolovnih možnosti, ki so jim bile dodeljene.

¹² Uredba Sveta (ES) št. 685/95 z dne 27. marca 1995 o upravljanju ribolovnega napora v zvezi z nekaterimi ribolovnimi območji in viri Skupnosti (UL L 71, str. 5), sprejeta na podlagi člena 43 Pogodbe ES, je v členu 11(1) določala, da zadevne države članice izmenjajo možnosti ribolova, ki so jim bile dodeljene po pogojih iz Priloge IV, točka 1.

¹³ Točka 1, 1.1 navedene priloge se glasi:

„Francija in Portugalska bosta avtomatično obnovili izmenjave za obdobje od 1995 do 2002, ob upoštevanju možnosti, da vsaka država članica pri letnem določanju celotnih dovoljenih ulovov in kvot spremeni pogoje izmenjave.

Izmenjave zadevajo naslednje celotne dovoljene ulove:

- i) skupni celotni dovoljeni ulov (TAC) za sardele, ki je bil določen za območja ICES VIII in IX, 80 % portugalskih ribolovnih možnosti se za vsako leto prenese Franciji. Količine morajo biti ulovljene izključno v vodah pod suverenostjo ali jurisdikcijo Francije;

[...]“

14 Točka 1, 1.2 te priloge se glasi:

„Izmenjave med Španijo in Francijo, ki temelje na dvostranskem sporazumu o sardelah iz leta 1992, se začnejo izvajati leta 1995 z večletno veljavnostjo, pri čemer se upoštevajo deleži obeh držav članic in predvsem višina letne izmenjave kvot, nadzorni ukrepi in težave na trgu, ob upoštevanju možnosti, da vsaka država članica pri letnem določanju celotnih dovoljenih ulovov in kvot spremeni pogoje izmenjave.

Izmenjave zadevajo naslednje celotne dovoljene ulove:

[...]

- ix) v primeru celotnega dovoljenega ulova za sardele v območju ICES VIII se 9000 ton španskih ribolovnih možnosti vsako leto prenese Franciji.“

- 15 Glede TAC za sardone na območju ICES IX, ICES X in na območju Copace 34.1.1 so peta rubrika v Prilogi I k Uredbi št. 746/95, trinajsta rubrika v prilogi k Uredbi št. 3074/95, štirinajsta rubrika v Prilogi I k Uredbi št. 390/97, petnajsta rubrika v Prilogi k Uredbi št. 45/98 in petnajsta rubrika v Prilogi I k Uredbi št. 48/1999 vsaka posebej v opombi 3 določale, da je z odstopanjem od pravila, po katerem je kvote sardonov, dodeljene na tem območju, mogoče loviti le v vodah, ki so pod suverenostjo ali jurisdikcijo zadevne države članice ali v mednarodnih vodah obravnavanega območja, kvoto Portugalske republike „do 5008 ton dovoljeno loviti v vodah podobmočja ICES VIII, ki spada pod suverenost ali jurisdikcijo Francije“.
- 16 Prav tako je bilo v opombi 2 devete rubrike v Prilogi I D k Uredbi št. 2742/1999 določeno, da je kvoto Portugalske republike „do 3000 ton dovoljeno loviti v vodah podobmočja ICES VIII, ki spada pod suverenost ali jurisdikcijo Francije“.
- 17 Končno je deveta rubrika v Prilogi I D k Uredbi št. 2848/2000 v opombi 2 določala, da se kvota Portugalske republike lahko „lovi do 80 % v vodah podobmočja ICES VIII, ki spadajo pod suverenost ali jurisdikcijo Francije“, kar je pomenilo 4176 ton.
- 18 Kraljevina Španija je s tožbo, vloženo v sodnem tajništvu Sodišča 9. junija 1995 na podlagi člena 173, prvi odstavek, Pogodbe ES predlagala razglasitev ničnosti točke 1, 1.1, druga alineja, (i), Priloge IV k Uredbi št. 685/95 in pete rubrike k Prilogi I k Uredbi št. 746/95. Sodišče je tožbo zavrnilo kot neutemeljeno (sodba Sodišča z dne 5. oktobra 199 v zadevi Španija proti Svetu, C-179/95, Recueil, str. I-6475, v nadaljevanju: sodba z dne 5. oktobra 1999).

- 19 S tožbami, vloženimi v sodnem tajništvu 11. marca 2000 in 27. marca 2000, so 62 ladjarjev iz pokrajin Asturija, La Coruña, Pontevedra in Lugo ter tri federacije iz pokrajin Guipúzcoa, Kantabريا in Baskija na podlagi člena 230, četrty odstavek, ES, predlagali razglasitev ničnosti devete rubrike v Prilogi I D k Uredbi št. 2742/1999 ter na podlagi člena 241 ES uveljavljali nezakonnost točke 1, 1.1, druga alineja, (i), v Prilogi IV k Uredbi št. 685/95. Te tožbe so bile zavržene kot nedopustne (sklep Sodišča prve stopnje z dne 19. septembra 2001 v združenih zadevah Federación de Cofradías de Pescadores de Guipúzcoa in drugi proti Svetu, T-54/00 in T-73/00, Recueil, str. II-2691, v nadaljevanju: sklep z dne 19. septembra 2001).
- 20 S sodbo z dne 18. aprila 2002 v združenih zadevah Španija proti Svetu (C-61/96, C-132/97, C-45/98, C-27/99, C-81/00 in C-22/01, Recueil, str. I-3439, v nadaljevanju: sodba z dne 18. aprila 2002), je Sodišče na predlog Kraljevine Španije razglasilo za nično opombo 3 k trinajsti rubriki v Prilogi k Uredbi št. 3074/95, opombo 3 k štirinajsti rubriki v Prilogi I Uredbe št. 390/97, opombo 3 k petnajsti rubriki v Prilogi I k Uredbi št. 45/98, opombo 3 k petnajsti rubriki v Prilogi I k Uredbi št. 48/1999, opombo 2 k deveti rubriki v Prilogi I D k Uredbi št. 2742/1999 in opombo 2 k deveti rubriki v Prilogi I D k Uredbi št. 2848/2000 (v nadaljevanju: nične določbe).

Postopek

- 21 S tožbo, vloženo v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje 18. decembra 2003, je 98 ladjarjev iz španskih pokrajin Guipúzcoa in Baskija ter enajst združenj ribičev (cofradías de pescadores) iz pokrajin Guipúzcoa in Baskija v imenu 59 ladjarjev članov in v svojem imenu (v nadaljevanju: tožeče stranke) vložilo na podlagi člena 235 ES in člena 288, drugi odstavek, ES to tožbo.

- 22 V skladu s členom 44(6) Poslovnika Sodišča prve stopnje so tožeče stranke na zahtevo sodnega tajnika dopolnile določene priloge v svoji tožbi z akti, vloženimi v sodnem tajništvu 6. in 13. januarja 2004.
- 23 Z akti, vloženimi v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje 29. marca in 29. aprila 2004, sta Komisija in Francoska republika, v tem vrstnem redu, predlagali, naj se jima dovoli intervenirati v podporo predlogov Sveta.
- 24 S sklepoma z dne 17. maja in z dne 15. junija 2004 je bilo predlogu za intervencijo ugodeno.
- 25 Na podlagi poročila sodnika poročevalca je Sodišče prve stopnje (tretji senat) odločilo o odprtju ustnega postopka in v okviru ukrepov procesnega vodstva stranke pozvalo, naj predložijo določene listine in odgovorijo na pisna vprašanja. Stranke so se na poziv odzvale v roku, določenem v ta namen.
- 26 Stranke so podale svoje ustne trditve in odgovarjale na ustna vprašanja na obravnavi 17. marca 2005.
- 27 Na obravnavi so zastopniki tožečih strank iz seznama tožečih strank umaknili šestnajst ladjarjev, lastnikov naslednjih plovil: Gure Leporre, Lezoko Gurutze, Ortube Berria, Waksman.

- 28 Tožeče stranke so 31. maja 2005 predložile različne dokumente in predlagale, naj se odredi izvedenstvo, da bi se preučil vpliv nezakonitega prenosa in zatrjevanega prekomernega izkoriščanja sardonov na trenutne ribolovne razmere. Svet in Komisija sta predložila svoja stališča, in sicer prvi 5. septembra in druga 4. julija 2005.

Predlogi strank

- 29 Tožeče stranke Sodišču prve stopnje predlagajo naj:
- ugotovi, da je zato, ker je Svet s tem, da je na podlagi uredb št. 390/97, št. 45/98, št. 48/1999, št. 2742/1999 in št. 2848/2000 del kvote za sardone, dodeljene Portugalski republiki v območju ICES IX, prenesel na Francosko republiko, tako da je mogoče to kvoto loviti v območju ICES VIII, podana nepogodbena odgovornost Skupnosti;
 - Svet obsodi na nadomestilo utrpljene škode in glede na okoliščina primera na plačilo zamudnih obresti;
 - Svetu naloži plačilo stroškov in Komisiji in Francoski republiki plačilo njenih stroškov.

30 Svet, ob podpori Komisije in Francoske republike, Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

- pri združenjih ribičev iz Guipúzcoe in Biscaye kot nedopustno zavrne tožbo, ki so jo vložili, odvisno od primera, v imenu svojih članov ali v svojem imenu ladjarji za plovila Dios te salve, Gure Leporre, Lezoko Gurutze, Ortube Berria, Tuku Tuku in Waksman, ter glede škode, nastale pred 18. decembrom 1998 ;
- v vsakem primeru tožbo zavrne kot neutemeljeno;
- tožečim strankam naloži plačilo stroškov.

Pravno stanje

31 Svet ob podpori Komisije in Francoske republike ugovarja delno nedopustnost tožbe, ker so jo vložila združenja ribičev iz Guipúzcoe in Biscaya in nekateri ladjarji. Poleg tega Svet ugovarja delno nedopustnost tožbe zaradi zastaranja.

32 Iz sodbe Sodišča z dne 26. februarja 2002 v zadevi Svet proti Boehringerju (C-23/00 P, Recueil, str. I-1873, točka 52) izhaja, da Sodišče prve stopnje presodi, kaj je v interesu dobrega poteka sojenja glede na okoliščine v zadevi. V tej zadevi je Sodišče prve stopnje menilo, da je treba najprej odločiti o tožbe po temelju.

- 33 Za utemeljevanje te tožbe tožeče stranke navajajo, da so izpolnjeni pogoji za pravico do nadomestila na podlagi člena 288, drugi odstavek, ES.
- 34 Spomniti je treba, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso na področju nepogodbene odgovornosti Skupnosti za nezakonito ravnanje njenih organov priznana pravica do nadomestila, če so izpolnjeni trije pogoji, in sicer, da je kršeno pravno pravilo, katerega predmet je podelitev pravic posameznikom, da je kršitev zadostno izražena, da je dejansko izkazan nastanek škode, in končno, da med kršitvijo, ki jo je mogoče pripisati Skupnosti, in škodo, ki so jo utrpeli oškodovanci, obstaja neposredna vzročna zveza (sodbi Sodišča prve stopnje z dne 14. novembra 2002 v združenih zadevah Rica Foods in Free Trade Foods proti Komisiji, T-332/00 in T-350/00, Recueil, str. II-4755, točka 222, in z dne 10. aprila 2003 v zadevi Travelex Global and Financial Services in Interpayment Services proti Komisiji, T-195/00, Recueil, str. II-1677, točka 54; v tem smislu glej tudi sodbe Sodišča z dne 4. julija 2000 v zadevi Bergaderm in Goupil proti Komisiji, C-352/98 P, Recueil, str. I-5291, točka 42; z dne 10. decembra 2002 v zadevi Komisija proti Camarju in Ticu, C-312/00 P, Recueil, str. I-11355, točka 53, in z dne 10. julija 2003 v zadevi Komisija proti Fresh Marine, C-472/00 P, Recueil, str. I-7541, točka 25).
- 35 V skladu s sodno prakso je treba tožbo zavrniti v celoti, če eden izmed pogojev za nastanek nepogodbene odgovornosti institucij Skupnosti ni izpolnjen, pri čemer ni potrebno obravnavati drugih pogojev (sodbi Sodišča z dne 14. oktobra 1999 v zadevi Atlanta proti Komisiji in Svetu, C-104/97 P, Recueil, str. I-6983, točka 65, in Sodišča prve stopnje z dne 28. novembra 2002 v zadevi Scan Office Design proti Komisiji, T-40/01, Recueil, str. II-5043, točka 18).
- 36 V obravnavanem primeru je treba preveriti, ali so ti trije pogoji izpolnjeni.

1. *Zadostno izražena kršitev pravnega pravila, ki podeljuje pravice posameznikom*

Trditve strank

³⁷ Tožeče stranke zatrjujejo, da je Svet, s tem ko je portugalski floti na podlagi ničnih določb odobril ribolov v območju ICES VIII, storil zadostno izraženo kršitev pravnih pravil, ki podeljujejo pravice posameznikom.

³⁸ Prvič, glede zadostne izraženosti kršitve tožeče stranke opozarjajo, da je za to odločilno merilo očitnega in resnega nespoštovanja omejitev pooblastila za odločanje po prostem preudarku, ki ga ima institucija Skupnosti. Če ima zadevna institucija le precej omejeno polje prostega preudarka, beri: neobstoječe, bi že najmanjša kršitev prava Skupnosti lahko zadostovala za ugotovitev zadostno izražene kršitve (sodbi Bergaderm in Goupil proti Komisiji, točka 34 zgoraj, točki 41 in 42, in Komisija proti Camarju in Ticu, točka 34 zgoraj, točka 53).

³⁹ V obravnavanem primeru tožeče stranke poudarjajo, da je Svet s sprejetjem ničnih določb kršil, kot to izhaja iz sodbe z dne 18. aprila 2002, načelo relativne stabilnosti, določeno v členu 8(4)(ii) Uredbe št. 3760/92, in člen 161(1)(f) Akta o pristopu. Poleg tega tožeče stranke menijo, da je Svet s tem kršil načeli zaupanja v pravo in pravne varnosti, ker je bil položaj španske flote, pooblaščen za lov v območju ICES VIII, spremenjen z delovanjem institucije Skupnosti, ki za tako spremembo ni bila pooblaščen in je ravnala drugače, kot je predvideno za spremembo mednarodne pogodbe, kar Akt o pristopu je, in zlorabila pooblastila, s tem da je povečala TAC

v območju ICES VIII, ne da bi določila novi TAC na podlagi novih znanstvenih in tehničnih podatkov, kot to predvideva Uredba št. 3760/92, in s tem, da se je izognila v ta namen predvidenim postopkom, ki so nujno zahtevali spremembo Akta o pristopu.

40 Po mnenju tožečih strank je utrpljena škoda, ki je nastala zaradi teh kršitev, posledica nespoštovanja omejitev, določenih z veljavno zakonodajo, ki se uporablja za porazdelitev možnosti ribolova. Te omejitve naj bi bile jasne in natančno opredeljene in naj Svetu ne bi dajale nobenega pooblastila za odločanje po prostem preudarku. Prvo omejitev pomeni potreba po sprejetju ukrepov, ki ne spreminjajo pravnega položaja, ustvarjenega z mednarodno pogodbo, v konkretnem primeru z Aktom o pristopu, in sicer dejstvo, da ima Kraljevina Španija pravico do 90 % TAC sardonov na območju ICES VIII. Druga omejitev naj bi izhajala iz točke 1, 1.1, druga alineja, (i), v Prilogi IV k Uredbi št. 685/95 in člena 8(4)(ii) Uredbe št. 3760/92, ki Svetu ne dajeta nobenega pooblastila za odločanje o odobritvi izmenjave kvot, ker je odobritev odvisna od podanosti pogojev, ki jih določajo te določbe, in sicer od določitve skupne TAC in predloga zadevnih držav članic. V navedenih okoliščinah bi bilo težko šteti, da ima Svet diskrecijsko pravico.

41 Glede tega tožeče stranke opredeljujejo, da ne izpodbijajo niti tega, da je Svet izvrševal pooblastila, ki jih ima za določitev TAC za posamezno območje, niti pooblastila za poenotenje upravljanja na različnih območjih in določitev skupnega TAC, niti za odobritev *in abstracto* prenosa kvot. V obravnavanem primeru naj bi bil sporen način, na katerega je bil prenos kvot med Francosko republiko in Portugalsko republiko odobren *in concreto*, kljub načelu relativne stabilnosti, ki je izključevalo kakršno koli diskrecijsko pooblastilo.

42 Glede na to, da Svet po mnenju tožečih strank nima na voljo širokega pooblastila za odločanje po prostem preudarku za spremembo kvote sardonov, dodeljene Kraljevini Španiji, ni mogoče zahtevati, v nasprotju s tem, kar trdi, da mora biti kršitev tudi resna in očitna.

43 Glede stopnje jasnosti in natančnosti pravil tožeče stranke menijo, da se zaradi popolne jasnosti ničnih določb ni smiselno sklicevati na zatrjevano razhajanje med sodbami z dne 5. oktobra 1999 in sodbami z dne 18. aprila 2002.

44 Tožeče stranke v nadaljevanju glede morebitne opravičljivosti pravne napake, ki jo je storil Svet, poudarjajo, da sporne določbe v sodbi z dne 5. oktobra 1999 niso nične določbe. Uredba št. 685/95, ki je bila predmet prve sodbe, dejansko ni obsegala celotne ureditve prenosa kvot, ki je bila obravnavana v drugi tožbi; izmenjava kvot, ki je bila razglašena za nezakonito, predpostavlja obstoj ribolovne pravice v korist Portugalske republike na območju ICES VIII. Vendar je bila ta ribolovna pravica vzpostavljena le z določbami, ki so bile razglašene za nične. Torej naj ne bi bilo razhajanj med sodnimi razlagami podobnih določb. Po mnenju tožečih strank sodba z dne 5. oktobra 1999 nasprotno v točkah 51 in 52 potrjuje dejstvo, da prenos, ki ne spoštuje skupnega ravnovesja delov, to je kvot po območjih na podlagi načela relativne stabilnosti, ne more biti zakonit. V točki 45 sodbe z dne 18. aprila 2002 je Sodišče potrdilo, da je spoštovanje nacionalnih kvot obvezno in pogoj za prenos med različnimi območji. Odobritev Sveta prenosa kvot sardonov v območju ICES VIII med Portugalsko republiko in Francosko republiko, ne da bi bil predhodno določen skupni TAC za zadevna območja, poleg tega pomeni neopravičljivo napako, saj je bila storjena kršitev ureditev, ki jih je sprejel Svet.

45 Končno glede namernosti kršitve tožeče stranke menijo, da se je Svet popolnoma zavedal dejstva, da je uporabil pravni konstrukt, da bi Kraljevini Španiji odvzel pravice do kvote sardonov, ki zanaša 90 % možnosti ribolova na območju ICES VIII, saj kot to izhaja iz točke 36 sodbe z dne 18. aprila 2002 in iz točke 25 sodbe z dne 5. oktobra 1999, Svet sam ugotavlja, da ni mogel zakonito razdeliti kvote, ne da bi se Kraljevina Španija predhodno odpovedala svoji kvoti sardonov, niti upravičiti znatnega povečanja TAC, ki znaša desetkratnik možnosti ribolova za sardone, ki naj bi jih priznal Francoski republiki na območju ICES VIII.

- 46 Posledično naj bi Svet s sprejetjem zadevnih nezakonitih določb storil zadostno izraženo kršitev prava Skupnosti.
- 47 Glede trditve Komisije, po kateri se Sodišče v sodbi z dne 18. aprila 2002 ni izreklo glede načela pravne varnosti in zaupanja v pravo, tožeče stranke menijo, da se imajo pravico sklicevati na vse pravne argumente, za katere menijo, da so primerni za utemeljitev njihovih zahtevkov, ki jih je Sodišče v okviru ničnostne tožbe sprejelo ali ne. Po njihovem mnenju je glede na to, da je ničnostna tožba neodvisna od odškodninske tožbe, edina obstoječa vez med ničnostno tožbo, ki jo je vložila Kraljevina Španija, in tem postopkom dejstvo, da je bilo z odločitvijo v prvi tožbi razsojeno glede vprašanja obstoja nezakonitega ravnanja Sveta, zato je treba šteti, da je eden od pogojev, ki se zahteva zato, da je podana odgovornost Skupnosti, izpolnjen.
- 48 Glede trditve Komisije, po kateri se uredbe o določitvi TAC, ki jih je sprejel Svet, sprejemajo letno in se lahko upravičeno spreminjajo iz leta v leto, tako da ni bila podana kršitev načel pravne varnosti in zaupanja v pravo, tožeče stranke trdijo, da je predmet tega postopka razdelitev kvot, ki pripadajo državam članicam potem, ko je TAC določen, in bi morala biti v vseh primerih in za vsako leto, v katerem je bil odobren nezakonit prenos, za območje ICES VIII v razmerju 90: 10 med kvoto, dodeljeno Kraljevini Španiji, in kvoto, dodeljeno Francoski republiki, kar pa ni bilo tako.
- 49 Drugič, glede kršitve pravnih pravil, ki podeljujejo pravice posameznikom, tožeče stranke menijo, da načelo relativne stabilnosti, ki ga je Svet z določbami, razglašenimi za nične s sodbo z dne 18. aprila 2002, kršil, pomeni višje pravno pravilo.

- 50 Po mnenju tožečih strank člen 161(1)(f) Akta o pristopu vsebuje temeljna načela skupne ribiške politike. Prav tako so uredbe, katerih določbe so bile razglašene za nične, letni izvedbeni instrumenti za uredbi št. 3760/92 in št. 685/95. Torej, čeprav gre za pravila, ki so na isti ravni, morajo navedene uredbe glede predmeta in vsebine spoštovati načela, določena v teh uredbah, ki opredeljujejo cilje, določene v primarnem pravu, zlasti v členu 33.
- 51 Glede tega tožeče stranke navajajo, da je možnost odstopa pravic do ribolova, ki jih navaja Svet, odvisna tudi od izvedbe načela relativne stabilnosti. V vsakem primeru naj bi bila v obravnavanem primeru sporna predhodna dodelitev kvot. Vendar, kot to izhaja iz točke 47 sodb z dne 18. aprila 2002, izmenjava ribolovnih možnosti predvideva, da so te predhodno dodeljene v skladu z načelom relativne stabilnosti in je zanje potrebna zahteva zadevnih držav članic. Sodišče naj bi priznalo, da je načelo relativne stabilnosti višje pravno pravilo in razglasilo za nične določbe, ki so bile pred njim izpodbijane.
- 52 Nato tožeče stranke navajajo, da Akt o pristopu s tem, da je Kraljevini Španiji dodelil 90 % ulova sardonov v območju ICES VIII, načelo relativne stabilnosti, ki daje dodatna zagotovila glede ohranitve tega dela, ter omejitve Sveta, določene v členu 8(4)(ii) Uredbe št. 3760/92, in sicer obstoj zahteve zadevne države članice, in v točki 1, 1.1, druga alineja, (i) v Prilogi IV k Uredbi št. 685/95, in sicer določitev ene same TAC, ustvarjajo pravice, do katerih so upravičene same, oziroma vsaj legitimno pričakovanje take pravice. Dejansko, če kvota 90 % TAC za sardone za sporno območje pripade Kraljevini Španiji, so upravičenci iz teh pravic do ribolova na tem območju gospodarski subjekti, ki izvajajo ribolov, v konkretnem primeru tožeče stranke in druga podjetja, ki so imetnik plovil, pooblaščenih za lov.
- 53 Prvič, tožeče stranke glede tega poudarjajo, da je v skladu z dvanajsto in štirinajsto uvodno izjavo v Uredbi št. 3760/92 razdelitev kvot odvisna od pomembnosti

tradicionalnega ribolova, posebnih potreb regij, kjer je lokalna populacija še posebej odvisna od ribolova in z njim povezanih aktivnosti, ter biološkega stanja staležev, kar kaže na to, da je bil pri določanju TAC za sardone za območje ICES VIII upoštevan poseben položaj gospodarskih subjektov, pooblaščenih za delovanje na tem območju.

54 Tožeče stranke menijo, da je priznanje pravice ali legitimnega pričakovanja pravice, ki izvira iz načela relativne stabilnosti v korist tožečih strank, edina možnost skladna z *ratio legis* pravila, ki je ohranjanje življenjske ravni zadevnih populacij, ne pa „bogatenje“ pravne dediščine držav, s tem da te priznavajo pravico, katerega ekonomska vrednost ni sporna, v tem primeru pravice do možnosti ribolova. Posledično je država le fiduciarni imetnik možnosti ribolova za sardone, dodeljenih na podlagi načela relativne stabilnosti, ki je vsebovan v Aktu o pristopu v obliki kvote, medtem ko so ribiška plovila za sardone španske flote v Biskajskem zalivu, ki so vpisana v zadevni register in imajo dovoljenje za opravljanje dejavnosti, dejanski ekonomski upravičenci iz zadevnih možnosti ribolova.

55 Glede trditve Komisije, po kateri naj bi Sodišče prve stopnje v sodbi z dne 6. decembra 2001 v zadevi Area Cova in drugi proti Svetu in Komisiji (T-196/99, Recueil, str. II-3597) že presodilo, da načelo relativne stabilnosti ne daje subjektivnih pravic posameznikom, kršitve katerih naj bi dajale pravico do nadomestila, tožeče stranke trdijo, da je stavek, ki ga navaja Komisija, obrazložitev *obiter dictum* v primeru, v katerem uporaba načela relativne stabilnosti ni bila obravnavana. Tovrstna trditev ne pomeni *ratio decidendi* sodbe in posledično trditve, ki jo vsebuje, nikakor ni mogoče šteti za sodno prakso v smislu ciljev, ki jih zasleduje Komisija.

56 Tožeče stranke poleg tega opozarjajo, da je Sodišče prve stopnje jasno ugotovilo, da zadevne osebe lahko v vsakem primeru, če menijo, da jim je nastala škoda, ki izvira

neposredno iz devete rubrike Priloge I D k Uredbi št. 2742/1999, sprožijo vprašanje glede te določbe v okviru postopka zaradi nepogodbene odgovornosti, določene v členih 235 ES in 288 ES (sklep z dne 19. septembra 2001, točka 85).

57 Trdijo, da bi bilo, če sledimo tezi Komisije, kršeno načelo pravice do učinkovitega sodnega varstva. Nezakoniti akt Sveta bi dejansko v vsakem primeru ostal nekaznovan, ker škode, katere vzrok je, ni mogoče nadomestiti, saj država ne more zahtevati odškodnine. Tožečim ladjarjem bi bila tako odvzeta pravica do ribolova – ali vsaj upravičeno pričakovanje te pravice –, ki jo priznava samo pravo Skupnosti, in posledično ulov, do katerega bi prišli z izvrševanjem te pravice, ki pa ga je izvedla flota, upravičena do prenosa. Končno naj bi dejanska dodelitev ribolovnih možnosti potem, ko so bile kvote izmenjane, ostala nekaznovana in je bil s tem kršen člen 161(1)(f) Akta o pristopu.

58 Drugič, tožeče stranke opozarjajo, da je na podlagi člena 33 ES eden od ciljev, ki jih zasleduje skupna kmetijska politika, zagotoviti primerno življenjsko raven kmetijske skupnosti, zlasti s povečanjem individualnega zaslužka oseb, ki se ukvarjajo s kmetijstvom. Za zagotovitev tega cilja naj bi bil namen kvot zagotoviti vsaki državi članici del skupnostnega TAC glede na zgoraj navedena merila. Vendar tožeče stranke poudarjajo, da lahko kvote, dodeljene zadevni državi, izkoristijo le ribiška plovila, ki plujejo pod zastavo te države članice ali so v njej registrirana (sodba Sodišča z dne 14. decembra 1989 v zadevi Jaderow, C-216/87, Recueil, str. 4509, točka 16).

59 Tretjič, tožeče stranke poudarjajo, da se na podlagi španskega zakona št. 3/2001 razdelitev možnosti ribolova med plovili lahko izrazi v količini ulova in se izvede glede na zgodovinsko izvajano ribolovno dejavnost in da mora prilagoditev ali zmanjšanje možnosti ribolova, ki jo zahteva Evropska unija ali mednarodne

pogodbe, sorazmerno zadevati vsako plovilo po načelu pravičnosti, tako da je relativni položaj vsakega subjekta ohranjen. Iz tega izhaja, da je zmanjšanje kvote sardonov, dodeljene Kraljevini Španiji, imelo negativne posledice za pridobljene pravice tožečih strank.

- ⁶⁰ Svet ob podpori Komisije navaja, da ni izpolnjen prvi pogoj za priznanje pravice do nadomestila po pravu Skupnosti, saj po eni strani predmet pravnih pravil, ki jih je kršil Svet, ni bila podelitev pravic posameznikom in po drugi strani te kršitve niso zadostno izražene.

Presoja Sodišča prve stopnje

- ⁶¹ Tako kot je opozorjeno v točki 34 zgoraj, je prvi pogoj za priznanje pravice do nadomestila, da zadevna institucija krši pravno pravilo, da pravno pravilo podeljuje pravice posameznikom in da je kršitev zadostno izražena.
- ⁶² V navedenih okoliščinah je treba po vrsti preučiti, ali je Svet s tem, da je ravnal tako, kot se mu očita, kršil pravno pravilo, ali je predmet tega pravila podelitev pravic posameznikom in ali je kršitev zadostno izražena.

Nezakonitost ravnanja, ki se očita Svetu

63 Uvodoma je treba natančno opredeliti, katero ravnanje Sveta naj bi bilo po zatrjevanju tožečih strank nezakonito.

64 Nesporno je, da tožeče stranke s to tožbo zahtevajo nadomestilo za škodo, ki naj bi jim nastala z ničnimi določbami, s katerimi je Svet Portugalski republiki za leta od 1996 do 2001 dovolil, da dele svoje kvote sardonov ulovi v vodah območja ICES VIII, ki spadajo pod suverenost ali jurisdikcijo Francoske republike. To dovoljenje za ribolov, podeljeno Portugalski republiki za območje ICES VIII, je Sodišče s sodbom z dne 18. aprila 2002 razglasilo za nezakonito.

65 Treba je spomniti, da so se nične določbe nanašale na izvedbo točke 1, 1.1, druga alineja, (i), v Prilogi IV k Uredbi št. 685/95, na podlagi katere je v okviru dogovora o izmenjavi možnosti ribolova, ki se avtomatično obnovi za obdobje od leta 1995 do 2002, Portugalska republika Francoski republiki odstopila 80 % svojih možnosti ribolova na območju ICES IX, ta količina pa mora biti ulovljena izključno v vodah pod suverenostjo ali jurisdikcijo Francoske republike na območju ICES VIII. Vendar Portugalska republika ni imela ribolovnih pravic na območju ICES VIII, saj je bil predmet ničnih določb ustvariti te pravice.

66 Poudariti je treba, da čeprav je Sodišče v sodbi z dne 18. aprila 2002 razglasilo za nično dovoljenje, ki ga je Svet dal Portugalski republiki, da lahko del svoje kvote sardonov ulovi na območju ICES VIII, nasprotno ni odločilo glede zakonitosti odstopa možnosti ribolova za sardone na območju ICES VIII Portugalske republike Francoski republiki, saj je bil ta odstop potrjen v sodbi z dne 5. oktobra 1999.

67 Dejansko je Sodišče v tej sodbi zavrnilo ničnostne razloge, ki jih je Kraljevina Španija navajala zoper določbe, ki so predvidevale ta odstop, in sicer točko 1, 1.1, druga alineja, (i), v Prilogi IV k Uredbi št. 685/95. O skladnosti te določbe s pravom Skupnosti je bilo tako dokončno razsojeno s sodbo z dne 5. oktobra 1999 in gre v tej točki za pravnomočno razsojeno stvar (glej v tem smislu sklepne predloge generalnega pravobranilca Alberja k sodbi z dne 18. aprila 2002, Recueil, str. I-3441, točki 47 in 79).

68 Nasprotno je treba preučiti, ali je nezakonito dovoljenje, dano Portugalski republiki, za ulov deleža njene kvote sardonov na območju ICES VIII ravnanje, ki je lahko podlaga za nadomestilo. Glede tega tožeče stranke navajajo, da je ravnanje Sveta, na podlagi katerega so utrpeli škodo, kršilo načelo relativne stabilnosti, Akt o pristopu, načeli pravne varnosti in zaupanja v pravo in da to ravnanje pomeni zlorabo pooblastil.

— Kršitev načela relativne stabilnosti

69 Spomniti je treba, da je Sodišče v sodbi z dne 18. aprila 2002 razsodilo, da je Svet, s tem da je z ničnimi določbami Portugalski republiki dovolil, da del svoje kvote sardonov ulovi na območju ICES VIII v letih 1996 do 2001, kršil načelo relativne stabilnosti, ker Španija ni prejela 90 % možnosti ribolova, ki so ji bile dodeljene na območju ICES VIII.

— Druge kršitve, ki jih zatrjujejo tožeče stranke

70 Tožeče stranke navajajo, da je Svet z ravnanjem, ki se mu očita, poleg načela relativne stabilnosti kršil tudi načelo pravne varnosti in zaupanja v pravo in da to ravnanje pomeni zlorabo pooblastil.

- 71 Res je, da Sodišče v sodbi z dne 18. aprila 2002 ni ugotovilo, da bi Svet storil zgoraj navedene kršitve oziroma zlorabil pooblastila.
- 72 Vendar je treba spomniti, da v je skladu z ustaljeno sodno prakso odškodninska tožba neodvisna od ničnostne tožbe (sklep Sodišča z dne 21. junija 1993 v zadevi Van Parijs in drugi proti Svetu in Komisiji, C-257/93, Recueil, str. I-3335, točki 14 in 15, in sodba Sodišča prve stopnje z dne 16. aprila 1997 v zadevi Hartmann proti Svetu in Komisiji, T-20/94, Recueil, str. II-595, točka 115), tako da razglasitev ničnosti akta, iz katerega izvira škoda, in ugotovitev njegove neveljavnosti nista potrebna za vložitev odškodninske tožbe.
- 73 Vendar je obstoj pravice do nadomestila na podlagi prava Skupnosti odvisen od narave zatrjevanih kršitev, saj člen 288, drugi odstavek, ES zahteva, da je kršitev zadostno izražena in da kršeno pravno pravilo podeljuje pravice posameznikom.
- 74 Posledično je treba preučiti, ali so bili z ravnanjem, ki se očita Svetu, kršeni načelo relativne stabilnosti, Akt o pristopu, načeli pravne varnosti in zaupanja v pravo in ali ravnanje pomeni zlorabo pooblastil.
- 75 Najprej je treba ugotoviti, da je kršitev Akta o pristopu podana, če je Svet, s tem da je Portugalski republiki dovolil, da del svoje kvote sardonov ulovi na območju ICES VIII, tako kot je to ugotovilo Sodišče v točki 42 sodbe z dne 18. aprila 2002, Kraljevini Španiji odvzel 90 % možnosti ribolova za TAC za sardone na območju ICES VIII, ki so ji bile dodeljene. Dejansko je bila dodelitev 90 % možnosti ribolova za TAC za sardone na tem območju Kraljevini Španiji določena v členu 161(1)(f) Akta o pristopu.

Glede načel pravne varnosti in zaupanja v pravo Sodišče prve stopnje nasprotno ugotavlja, da njuna kršitev ni podana. Teza tožečih strank dejansko temelji na predpostavki, da Svet v vsakem primeru ni mogel zakonito dovoliti Portugalski republiki, da lovi sardone na območju ICES VIII. Ta predpostavka je napačna. Glede tega je treba spomniti, da je Sodišče v sodbi z dne 18. aprila 2002 presodilo:

„44 Izpodbijanih določb ni mogoče upravičiti s členom 11(1), branim v povezavi s točko 1, 1.1, druga alineja, (i), v Prilogi IV k Uredbi št. 685/95, ta določba je predvidevala, da bo po določitvi skupnega TAC za sardone za območji ICES VIII in IX 80 % portugalskih možnosti ribolova letno odstopljenih Franciji, te pa morajo biti ulovljene izključno v vodah pod suverenostjo ali jurisdikcijo Francije.

45 Ugotovitev, po kateri je bil odstop možnosti ribolova Portugalske republike Francoski republiki izveden v okviru skupnega TAC, ki pokriva območji ICES VIII in IX, ki je vsebovana v točkah 51 in 52 (sodbe z dne 5. oktobra 1999), se je izkazala za nepravilno. Da bi bil pogoj določitve skupnega TAC za sardone za območji ICES VIII in IX, kateremu je v točki 1, 1.1, druga alineja, (i), v Prilogi IV k Uredbi št. 685/95 podrejena izmenjava možnosti ribolova med Portugalsko republiko in Francosko republiko, izpolnjen, bi moral Svet določiti enoten TAC za sardone za območja ICES VIII in ICES IX, X, Copace 34.1.1, česar pa ni storil, kot je to tudi priznal v svojih pisanjih. Zatrjevano skupno upravljanje dveh različnih TAC, ki jo zatrjuje Svet, namreč ne izpolnjuje tega pogoja. Poleg tega se v obravnavani zadevi ne izpodbija, da se dva TAC nanašata na biološko različna staleža.

[...]

47 Izpodbijanih določb prav tako ni mogoče upravičiti s členom 8(4)(ii), in 9(1) Uredbe št. 3760/92, ki predvidevata sklenitev sporazumov o izmenjavi kvot. Dejansko člen 8(4)(ii) izrecno določa, da je potrebna zahteva države, ko jo to neposredno zadeva, da bo Svet lahko upošteval tako izmenjavo. Vendar v obravnavanem primeru Kraljevina Španija ni vložila take zahteve, čeprav jo to neposredno zadeva, saj je bila posledica izmenjave kvot povečanje možnosti ribolova za sardone na območju ICES VIII. Glede člena 9(1) je treba ugotoviti, da izmenjava ribolovnih možnosti, kot jo predvideva ta člen, predpostavlja, da so te predhodno dodeljene v skladu z načelom relativne stabilnosti. Vendar v letih od 1996 do 2001 ni bilo tako, kot to izhaja iz točke 42 te sodbe.“

77 Iz tega izhaja, da je Svet načeloma imel pravico, da na podlagi točke 1, 1.1, druga alineja, (i), v Prilogi IV k Uredbi št. 685/95 in člena 8(4)(ii) Uredbe št. 3760/92 Portugalski republiki odobri lov sardonov na območju ICES VIII, bodisi če bi bil določen skupni TAC za sardone za območje ICES VIII in območje ICES IX bodisi da bi vse države, ki jih to neposredno zadeva, to zahtevale.

78 Posledično tožeče stranke ne morejo trditi, da so nične določbe kršile načelo pravne varnosti, saj so veljavni predpisi načeloma pooblašali Svet za njihovo sprejetje. Iz istega razloga tožeče stranke niso mogle upravičeno pričakovati, da se bo obstoječ položaj ohranil, saj ga je Svet lahko na podlagi svoje pravice do odločanja po prostem preudarku, in to posebej na področju, kot je skupna kmetijska politika, v okviru katere imajo institucije široko pooblastilo za odločanje po prostem preudarku, spremenil (glej v tem smislu sodbo Area Cova in drugi proti Svetu in Komisiji, točka 55 zgoraj, točka 122).

- 79 Končno je treba glede zatrjevanе zlorabe pooblastil spomniti, da v skladu s sodno prakso lahko govorimo o aktu, pri katerem so bila zlorablјena pooblastila le, kadar je na podlagi objektivnih, upoštevniћ in skladnih dejstev mogoče sklepati, da je bil njegov izključni ali vsaj odločilni namen doseči drugačne cilje, kot so tisti, ki jih navaja tožena institucija, ali izogniti se postopku, ki je posebej predviden s Pogodbo (sodba Rica Foods in Free Trade Foods proti Komisiji, točka 34 zgoraj, točka 200).
- 80 Vendar je treba v obravnavanem primeru ugotoviti, da tožeče stranke niso predložile nobenega indica, iz katerega bi izhajalo, da nične določbe niso bile sprejete zato, da bi „se zagotovila boljša izraba možnosti ribolova za sardone“, kot to določa četrta uvodna izjava v Uredbi št. 746/95.
- 81 Iz celote zgoraj navedenih ugotovitev izhaja, da je ravnanje, ki se očita Svetu, nezakonito, ker krši načelo relativne stabilnosti in Akt o pristopu.
- 82 V teh okoliščinah je treba torej preučiti, ali so pravna pravila, ki jih je Svet kršil, podeljevala pravice posameznikom in glede na okoliščine primera ali so te kršitve zadostno izražene.

Obstoj pravnega pravila, ki podeljuje pravice posameznikom

- 83 V skladu s sodno prakso je za podanost nepogodbene odgovornosti Skupnosti potrebno, da gre pri očitani nezakonnosti za kršitev pravnega pravila, katerega predmet je podelitev pravice posameznikom (sodbe Bergaderm in Goupil proti Komisiji, točka 34 zgoraj, točka 42, in Komisija proti Camaru in Ticu, točka 34 zgoraj, točka 53).

- 84 Preučiti je torej treba, v kakšnem obsegu je mogoče šteti, da je predmet načela relativne stabilnosti in člena 161(1)(f) Akta o pristopu podeliti pravice posameznikom.
- 85 V zvezi s tem je treba uvodoma opozoriti, da nasprotno s tem, kar trdi Svet, ni tako pomembno, ali je kršeno pravilo višje pravno pravilo ali ne (glej v tem smislu sodbo Bergaderm in Goupil proti Komisiji, točka 34 zgoraj, točke 41, 42 in 62). Trditve, ki so jih predložile stranke glede te točke, so torej neupoštevne.
- 86 V nadaljevanju je treba navesti, da je sodna praksa menila, da je predmet pravnega pravila podeliti pravice posameznikom, če gre za kršitev določbe, ki ustvarja pravice, ki jih morajo varovati nacionalna sodišča, tako da ima neposreden učinek (sodba Sodišča z dne 5. marca 1996 v združenih zadevah Brasserie du pêcheur in Factortame, C-46/93 in C-48/93, Recueil, str. I-1029, točka 54), da ustvari ugodnost, ki jo je mogoče opredeliti za pridobljeno pravico (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 29. januarja 1998 v zadevi Dubois in sin proti Svetu in Komisiji, T-113/96, Recueil, str. II-125, točke od 63 do 65), da ima za nalogo varovati interese posameznikov (sodba Sodišča z dne 25. maja 1978 v združenih zadevah HNL in drugi proti Svetu in Komisiji, 83/76 in 94/76, 4/77, 15/77 in 40/77, Recueil, str. 1209, točka 5) ali da dodeljuje pravice v korist posameznikov in je njeno vsebino mogoče zadostno opredeliti (sodba Sodišča z dne 8. oktobra 1996 v združenih zadevah Dillenkofer in drugi, C-178/94, C-179/94, C-188/94 do C-190/94, Recueil, str. I-4845, točka 22).
- 87 Spomniti je treba, da na podlagi člena (4)(i) in (ii) Uredbe št. 3760/92 Svet razdeli možnosti ribolova med države članice tako, da zagotovi relativno stabilnost za vsakega od zadevnih staležev. Z uporabo tega načela je člen 161(1)(f) Akta o pristopu Kraljevini Španiji dodelil 90 % TAC za sardone na območju ICES VIII, preostanek 10 % pa je bil dodeljen Franciji. Svet pa je kršil prav to razdelitev, s tem da je sprejel nične določbe, saj je bila njihova posledica to, da Kraljevina Španija ni prejela 90 % možnosti ribolova za sardone na tem območju.

- 88 Glede tega je treba poudariti, da je Sodišče prve stopnje že presodilo v sodbi Area Cova in drugi proti Svetu in Komisiji, točka 55 zgoraj (točka 152), da so predmet načela relativne stabilnosti le odnosi med državami članicami, in ne more podeljevati subjektivnih pravic posameznikom in njegova kršitev ne daje pravice do nadomestila na podlagi člena 288, drugi odstavek, ES.
- 89 Dejansko je iz načela relativne stabilnosti razvidno merilo za razdelitev možnosti ribolova Skupnosti med državami članicami v obliki kvot, dodeljenih državam članicam. Tako kot je Sodišče že presodilo (sodba Sodišča z dne 13. oktobra 1992 v združenih zadevah Portugalska in Španija proti Svetu, C-63/90 in C-67/90, Recueil, str. I-5073, točka 28), načelo relativne stabilnosti torej ne podeljuje ribičem nobenega zagotovila določene količine ulova rib, temveč je treba načelo relativne stabilnosti razumeti tako, da pomeni izključno le ohranitev pravice do določenega odstotka pri tej razdelitvi za vsako državo članico.
- 90 Poleg tega je treba tudi poudariti, da so na podlagi člena 9(1) Uredbe št. 3760/92 države članice lahko med seboj izmenjale vse ali del ribolovnih možnosti, ki so jim bile dodeljene, kot to kažejo dejstva v obravnavanem primeru. Postopek, po katerem mora potekati izvedba take izmenjave, tudi ni pokazal indicev, iz katerih bi bilo mogoče sklepati na obstoj pravic, katerih imetniki bi bili ribiči iz države članice odstopnice.
- 91 Kot je Sodišče prve stopnje poudarilo v točki 54 sklepa z dne 19. septembra 2001, je predmet člena 161(1)(f) Akta o pristopu izključno le predvideti razdelitev kvot za sardone na območju ICES VIII in ne vsebuje nobenega sklicevanja na položaj ribičev sardonov iz dveh držav, ki lahko lovijo na tem območju niti *a fortiori* ne zavezuje Sveta, da pri odobritvi prenosa kvot sardonov iz območja v neposredni bližini na to območje upošteva poseben položaj teh ribičev.

- 92 Iz navedenega izhaja, da dodelitev 90 % TAC za sardone na območju ICES VIII Kraljevini Španiji na podlagi načela relativne stabilnosti sama po sebi ne daje španskim ribičem nobene pravice do ribolova sardonov na tem območju, saj so te morebitne ribolovne možnosti izključno rezultat nacionalne zakonodaje, ki določa pogoje za izvrševanje ribolova za sardone na območju ICES VIII.
- 93 V navedenih okoliščinah je treba šteti, da sta načelo relativne stabilnosti in člen 161(1)(f) Akta o pristopu dovolj natančno določila države članice za imetnice ribolovnih pravic in določno opredelila vsebino teh pravic, tako da predmet navedenih pravnih pravil ni podelitev pravic posameznikom v smislu zgoraj navedene sodne prakse.
- 94 Res je, kot to trdijo tožeče stranke, da mora po trinajsti uvodni izjavi Uredbe št. 3760/92 relativna stabilnost, določena v tej uredbi, upoštevati posebne potrebe regij, kjer je lokalna populacija še posebej odvisna od ribolova in z njim povezanih aktivnosti. Kot je Sodišče že presodilo, iz tega izhaja, da je cilj ribiških kvot to, da se vsaki državi članici zagotovi del TAC Skupnosti, določen predvsem glede dejavnosti tradicionalnega ribolova njenih populacij in s tem povezane lokalne ribiške industrije, do katerega so bili upravičeni pred vzpostavitvijo sistema kvot (sodba Sodišča z dne 19. februarja 1998 v zadevi NIFPO in Northern Ireland Fishermen's Federation, C-4/96, Recueil, str. I-681, točka 47; glej tudi v zvezi z Uredbo št. 170/83 sodbi Sodišča z dne 14. decembra 1989 v zadevi Agegate, C-3/87, Recueil, str. 4459, točka 24, in Jaderow, točka 58 zgoraj, točka 23).
- 95 Sodišče posledično presoja, da je Svet tisti, ki mora pri razdelitvi možnosti ribolova za vsak zadevni stalež med državami članicami spraviti interese, ki jih zastopa vsaka država članica, zlasti glede dejavnosti tradicionalnega ribolova, njenih populacij in s tem povezane lokalne ribiške industrije (sodba NIFPO in Northern Ireland Fishermen's Federation, točka 94 zgoraj, točka 48).

- 96 Vendarle je treba poudariti, da je Sodišče prve stopnje v točki 153 sodbe Area Cova in drugi proti Svetu in Komisiji, točka 55 zgoraj, prav tako presodilo, da so pravice tradicionalnega ribolova pridobljene v korist držav, ne pa individualnih ladjarjev, tako da se ti ne morejo sklicevati na subjektivno pravico, katere kršitev bi jim odpirala pot do pravice do nadomestila na podlagi člena 288, drugi odstavek, ES.
- 97 Iz tega izhaja, da ni predmet načela relativne stabilnosti in člena 161(1)(f) Akta o pristopu podelitev pravic posameznikom v smislu zgoraj navedene sodne prakse. Posledično je treba skleniti, pri čemer ni treba preučiti, ali je kršitev teh pravil, ki jo je storil Svet, zadostno izražena, da prvi pogoj za to, da pravo Skupnosti prizna pravico do nadomestila v obravnavanem primeru, ni izpolnjen.

2. Zatrjevana škoda

Trditve strank

- 98 Tožeče stranke navajajo, da jim je nezakonitost, ki jo očitajo Svetu, povzročila štiri vrste škode.
- 99 Prvič, tožeče stranke poudarjajo, da je bila neposredna posledica ničnih določb ta, da je bila španski floti v Biskajskem zalivu odvzeta pravica do ribolova 90 % ulova v „novem TAC“, izračunanem tako, da se uradno potrjenemu TAC za vsako tržno leto na območju ICES VIII prišteje dodatne tone sardonov, dodeljene francoski floti na območju ICES VIII, po prenosu portugalske kvote na območju ICES IX, ki ga je Svet

odobril. Dejansko so sardoni, ulovljeni na območju ICES VIII, edina diferencirana upravljavaska enota. Torej je celoten ulov na morju, ki ga opravi ena ribiška enota, izvzet iz TAC za območje ICES VIII in torej ne bo več na voljo drugim ribiškimi enotam flote, ki ima na tem območju dovoljenje za ribolov.

100 Po stališču tožečih strank je ta škoda resnična in gotova. In sicer, če dobi 90 % TAC za sardone na območju ICES VIII, ki ga Svet določi vsako leto, španska flota in je prenos kvot med območji nezakonit, potem povečanje TAC, brez upoštevanja načela relativne stabilnosti, neizogibno pripelje do sklepa, da je bil v obdobju ko je to dejansko povečanje TAC bilo v veljavi, španski floti in tožečim strankam odvzet del ribolovnih pravic, ki so jim bile dodeljene v TAC, ki je dejansko obstajal v teh letih, in bi bil izračunan tako, da bi se TAC za sardone, določen v uredbah, in sicer 33.000 ton letno, prištel dovoljenemu prenosu, in sicer 5008 ton za leta 1996, 1997, 1998 in 1999, 3000 ton v letu 2000 in 4176 ton v letu 2001. Ta škoda naj bi bila povzročena neposredno tožečim strankam, saj so bile upravičene do ribolovnih pravic na teh kvotah.

101 Seveda tožeče stranke priznavajo, da bi morali biti za to, da bi bila škoda izkazana, sardoni ulovljeni in verjetno španska flota ne bi ulovila celotne kvote, dodeljene Kraljevini Španiji, tudi če ne bi bilo prenosa. Vendar je nesporno prišlo do prenosa in sardonov ni ulovila španska flota, ampak francoska, in je bila s tem prekoračena kvota, ki je bila dodeljena Francoski republiki.

102 Na podlagi ekonomske analize škode, ki jo je izdelal Instituto Tecnológico Pesquero y Alimentario (v nadaljevanju: poročilo AZTI), ki je priloženo k tožbi, tožeče stranke menijo, da je nezakonit odstop kvot povzročil povprečno povečanje ulova za 4500 ton letno na območju ICES VIII, povečanje, ki je bilo izračunano tako, da je

opravljeni skupni ulov francoske flote odštelo od TAC, ki bi ji pripadel, če ne bi bilo nezakonitega prenosa. Tožeče stranke ocenjujejo skupno vrednost presežnega ulova francoske flote glede na kvoto, ki bi jo imela na voljo, če med letoma 1996 in 2001 ne bi prišlo do prenosa, na 51.722.830 evrov.

- 103 Tožeče stranke glede tega pojasnjujejo, da se njihova tožba ne nanaša na presežek možnosti ribolova francoske flote, ampak na opravljeni presežek ulova glede na možnosti ribolova, ki so zakonito pripadale tej floti. Nastala škoda torej ni odvisna, kot to trdi Svet, od dejstva, ali je španska flota ulovila količino sardonov, ki je blizu zgornje meje, ki jo določajo uredbe, temveč od nespornega dejstva, to je presežnega ulova, ki ga je opravila francoska flota zaradi nezakonitega prenosa kvot.
- 104 Drugič, tožeče stranke menijo, da jim je bila z nezakonitim ravnanjem Sveta povzročena dodatna škoda, in sicer so se v avtonomni regiji Baskije v zadevnem obdobju spremenili pogoji na trgu, saj se je zmanjšalo povpraševanje, pa tudi cene. Na podlagi poročila AZTI tožeče stranke ocenjujejo, da tako nastala skupna škoda znaša za obdobje od 1996 do 2001 3.953.989 evrov.
- 105 Tretjič, tožeče stranke menijo, da je nezakonito ravnanje, ki se očita Svetu, oslabilo konkurenčni položaj španske flote in okrepilo položaj francoske flote, saj je Francija lahko podpirala svojo floto na zadevnem ribolovnem območju, pretežno zahvaljujoč odstopu možnosti ribolova, ki ga je Sodišče razglasilo za ničnega. Tožeče stranke se glede tega opirajo na tri upoštevana merila, ki naj bi omogočala, da se izmeri dejavnost francoske flote, in sicer razvoj števila ribiških plovil in način ribolova, celotni ulov in posredne omejitve možnosti ribolova, ki so posledica prezgodnjega izčrpanja francoske kvote TAC za sardone na območju ICES VIII. Iz navedenega tako izhaja, da je sposobnost španske flote za preživetje v Biskajskem zalivu

srednje- in dolgoročno resno ogrožena zaradi prekomernega izkoriščanja skupnih virov na območju Biskajskega zaliva in posledično zmanjšanja staležev sardonov na območju ICES VIII. To po eni strani povzroča zmanjšanje dejanskih možnosti za ulov za floto, neodvisno od TAC, ki je določen, in po drugi strani znatno tveganje, da se TAC Skupnosti za sardone na tem ribolovnem območju zmanjša.

106 Četrtrič, tožeče stranke trdijo, da je odstop možnosti ribolova v korist francoske flote na območju ICES VIII eden izmed glavnih vzrokov za prekomerno izkoriščanje virov, saj tej floti omogoča, da ribari praktično vse leto. V dokaz tožeče stranke opozarjajo, da španska flota v zadnjih letih ni mogla izkoristiti svoje kvote TAC za sardone zaradi prekomernega ulova, ki ga je opravila francoska flota. Resnična in gotova škoda, ki je nastala španski floti zaradi prekomernega izkoriščanja virov francoske flote, naj bi se do danes kazala v tem, da ni mogoče opraviti večjega ulova. V prihodnosti pa pomeni dejansko nižje možnosti ribolova, ker se bo stalež sardonov zmanjšal, kar bo srednje- in dolgoročno vplivalo na sposobnost za ekonomsko preživetje španske flote.

107 Po mnenju tožečih strank pomenita slabitev konkurenčnega položaja španske flote in prekomerno izkoriščanje virov resnično in gotovo škodo, neodvisno od dejstva, da bo njen natančni izračun treba opraviti naknadno in ločeno.

108 Glede kritik, ki jih je Svet izrazil v zvezi z metodo, uporabljeno v poročilu AZTI, tožeče stranke trdijo, da po eni strani *lucrum cessans* ali *damnum emergens* nujno implicira predhodno oceno koristi, ki bi jih bilo mogoče imeti, če dejstva, ki je povzročilo nastanek škode, ne bi bilo, po drugi strani pa je bila v poročilu AZTI uporabljena metoda, za katero so ekonomisti menili, da je znanstveno najprimernejša za to, da se za vsako plovilo, ki ga imajo tožeče stranke v španski floti, odmeri delež v celotni škodi. Če Svet namerava izpodbijati kakovost navedene metode ali njeno znanstveno vrednost, naj za to navede razloge.

109 Svet meni, da tožeče stranke niso dokazale, da bi utrpele kakršno koli škodo.

Presoja Sodišča prve stopnje

110 V skladu z ustaljeno sodno prakso mora za to, da je podana nepogodbena odgovornost Skupnosti na podlagi člena 288, drugi odstavek, ES, oškodovanec dokazati, da je zatrjevana škoda resnična. Škoda mora biti resnična in gotova (sodba Sodišča z dne 27. januarja 1982 v združenih zadevah Birra Wührer in drugi proti Svetu in Komisiji, 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 in 5/81, Recueil, str. 85, točka 9; sodba Sodišča prve stopnje z dne 2. julija 2003 v zadevi Hameico Stuttgart in drugi proti Svetu in Komisiji, T-99/98, Recueil, str. II-2195, točka 67) in jo je mogoče oceniti (sodba Sodišča prve stopnje z dne 16. januarja 1996 v zadevi Candiotte proti Svetu, T-108/94, Recueil, str. II-87, točka 54). Nasprotno le hipotetična in neopredeljena škoda ne daje pravice do nadomestila (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 11. julija 1997 v zadevi Oleifici Italiani proti Komisiji, T-267/94, Recueil, str. II-1239, točka 73).

111 Tožeča stranka mora sodišču Skupnosti predložiti dokazne elemente, da bi to lahko ugotovilo obstoj in obseg škode (sodbi Sodišča prve stopnje z dne 9. januarja 1996 v zadevi Koelman proti Komisiji, T-575/93, Recueil, str. II-1, točka 97, in z dne 28. aprila 1998 v zadevi Dorsch Consult proti Svetu in Komisiji, T-184/95, Recueil, str. II-667, točka 60; v tem smislu glej tudi sodbo Sodišča z dne 21. maja 1976 v zadevi Roquette Frères proti Komisiji, 26/74, Recueil, str. 677, točke od 22 do 24).

112 Preveriti je torej treba, ali so tožeče stranke dokazale, da so utrpele resnično in gotovo škodo.

- 113 Prvič, tožeče stranke trdijo, da jim je nastala škoda, ker jim je bila odvzeta ribolovna pravica do 90 % ulova v „novem TAC“, izračunana tako, da se TAC, določenemu za območje ICES VIII, prišteje prenesena kvota. V svoji tožbi tožeče stranke ocenjujejo, da škoda, ki jim je tako nastala, ustreza vrednosti presežnega ulova, ki ga je opravila francoska flota glede na njeno zakonito kvoto.
- 114 Spomniti je treba, da je Sodišče v točki 42 sodbe z dne 18. aprila 2002 ugotovilo, da je bilo Kraljevini Španiji zato, ker je bilo Portugalski republiki odobreno, da del svoje kvote sardonov lovi na območju ICES VIII, sicer dejansko dodeljeno 90 % TAC za sardone, ki je določen za to območje, vendar v nasprotju z načelom relativne stabilnosti ta ni prejela 90 % možnosti ribolova za sardone na tem območju. Dejansko je odobritev, dana Portugalski republiki, da del svoje kvote za sardone lovi na območju ICES VIII, povečala možnosti ribolova za sardone na tem območju, pri čemer pa Kraljevini Španiji ni bilo danih na razpolago 90 % te dodatne kvote za sardone.
- 115 Poleg tega tudi ni sporno, da je povečanje možnosti ribolova za sardone na območju ICES VIII med letoma 1996 in 2001 omogočilo Francoski republiki, da je, ker je Portugalska republika odstopila svojo kvoto na tem območju na podlagi Priloge IV k Uredbi št. 685/95, dosegla večji ulov sardonov na tem območju.
- 116 Vendar, nasprotno kot trdijo tožeče stranke, nobena od zgoraj navedenih okoliščin ne dokazuje, da so utrpele resnično in gotovo škodo.
- 117 Dejansko je treba spomniti, kot je Sodišče že presodilo, da pomeni načelo relativne stabilnosti le ohranjanje določenega odstotka pri količini razpoložljivega ulova za vsak zadevni stalež, količini, ki se lahko spreminja, ne zagotavlja pa določene količine ulova (sodba Sodišča z dne 16. junija 1987 v zadevi Romkes, 46/86, Recueil, str. 2671, točka 17).

- 118 Iz navedenega izhaja, da pomeni kvota 90 % TAC, določenega za območje ICES VIII, ki je dodeljena Kraljevini Španiji, le teoretično zgornjo mejo možnega ulova, ki je španska flota v nobenem primeru ne sme preseči. Navedena kvota pa nikakor ne pomeni, da mora španski floti zagotoviti, da bo dejansko ulovila 90 % TAC za sardone na območju ICES VIII. Glede tega je treba poudariti, da če se stranke ne strinjajo o vprašanju, ali so španske oblasti imele diskrecijsko pravico za dodelitev ribolovnih pravic, nasprotno ni sporno, da ribiči, ki so aktivni na območju ICES VIII, niso imetniki nobene posamične kvote, ki bi jo podelile španske oblasti na podlagi nacionalne zakonodaje.
- 119 V navedenih okoliščinah preprosto dejstvo, da tožeče stranke niso prejele 90 % možnosti ribolova za sardone na območju ICES VIII, razkriva izključno teoretično in hipotetično škodo, katere resničnost je odvisna od dejanskega ulova, ki ga opravi španska flota. Tožeče stranke to tudi izrecno priznavajo, ko v odgovoru na tožbo navajajo, da „španska flota verjetno ne bi ulovila svoje celotne kvote, če ne bi bilo prenosa“.
- 120 Glede okoliščine, da je francoska flota opravila presežke ulova glede na svojo prvotno kvoto pred prenosom, to samo po sebi v ničemer ne dokazuje, da je španski floti nastala škoda v obliki manjšega ulova. Ker dejansko delež, dodeljen v TAC za sardone, pomeni teoretično zgornjo mejo, samo dejstvo, da je francoska flota lovila več, ne dokazuje, v nasprotju s tem, kar trdijo tožeče stranke, da je španska flota lovila manj ali da ji je bilo preprečeno loviti več.
- 121 Iz tega izhaja, da okoliščine, na katere se sklicuje tožba, ne dokazujejo obstoja resnične in gotove škode.

- 122 V vsakem primeru vrednost francoskega presežka, ocenjena na 51.722.830 evrov, ne dokazuje obsega škode, ki so jo utrpeli tožeče stranke. Dejansko ni nobene medsebojne zveze med količino ulova, ki ga je dejansko opravila francoska flota, in količino ulova, ki bi ga tožeče stranke lahko opravile.
- 123 Trditve, ki so jih predložile tožeče stranke, je treba, če škoda, ki jo zatrjujejo tožeče stranke, temelji samo na dejstvu, da je francoska flota opravila ulov, ki presega njeno zakonito kvoto, zavrniti.
- 124 V nadaljevanju je treba navesti, da bi hipotetična škoda, na katero se sklicujejo tožeče stranke, lahko bila resnična in gotova, če bi se izkazalo, da je ulov sardonov francoske flote na območju ICES VIII, dosežen na dodatni kvoti, dodeljeni Portugalski republiki na tem območju, omejil dejanske možnosti španske flote, ki je aktivna na tem območju, da lovi sardone in ji preprečil, da bi realizirala dodaten ulov znotraj 90 % možnosti ribolova na območju ICES VIII, upoštevajoč kvoto, odobreno Portugalski republiki, za ribolov na tem območju.
- 125 Glede tega je vendarle treba ugotoviti, da čeprav so tožeče stranke izpostavile presežne količine, ki jih je ulovila francoska flota glede na kvoto, s katero je zakonito razpolagala na območju ICES VIII, po drugi strani niso nikoli poskusile številčno opredeliti količine dodatnih ulovov, ki bi jih lahko opravili, če ne bi bilo ničnih določb.
- 126 Poleg tega je treba navesti, da ni sporno, da v obdobju med letoma 1996 in 2001 Kraljevina Španija nikoli ni izkoristila svoje kvote 90 % TAC, določene prvotno za območje ICES VIII, kvote, ki znaša za vsako zadevno leto 29.700 ton sardonov.

- 127 Če torej španska flota za nobeno zadevno leto ni izkoristila svoje kvote za sardone na območju ICES VIII, potem dejstvo, da je francoska flota prekoračila kvoto, ki ji je bila zakonito dodeljena, ni upoštevno pri dokazovanju, da je španski floti nastala škoda, saj bi ta flota v vsakem primeru imela možnost uloviti več sardonov na območju ICES VIII v okviru TAC, določenega za to območje.
- 128 Glede tega je treba ugotoviti, da tožeče stranke prav tako niso trdile, da se je španska flota samoomejevala pri ulovih, da bi jih razporedila čez vse leto in ne bi preseгла kvote 29.700 ton, tako da bi ta flota lovila več, če bi bila obveščena o tem, da ima na voljo dodatno kvoto za sardone.
- 129 Poleg tega, glede nato, da je v obravnavnem primeru neporabljeni del možnosti ribolova bil vedno več kot 25 % kvote in dosegal celo več kot 50 % med letoma 1996 in 1998, ni mogoče trditi, da se je španska flota kakor koli omejevala pri ribolovu na sardone.
- 130 V vsakem primeru, tudi če predpostavimo, da presežni ulov, ki ga je opravila francoska flota na območju ICES VIII, dokazuje, da je bila španska flota omejena v svojih možnosti ribolova, je treba ugotoviti, da v obravnavni zadevi tožeče stranke glede tega ne morejo uveljavljati resnične in gotove škode. Dejansko so možnosti ribolova za sardone, ki jih španska flota ni porabila v kvoti, dodeljene Kraljevini Španiji v obdobju med letoma 1996 in 2001, vedno bile večje kot presežni ulov, ki ga je dosegla francoska flota na tem območju v tem obdobju, tako kot so ga opredelile tožeče stranke.

131 Torej, tudi če bi bil francoski ulov opravljen v škodo španskega ulova, je razvidno, da so tožeče stranke imele na voljo še neizkoriščene možnosti ribolova, ki so bile dodeljene Kraljevini Španiji ob spoštovanju meje 90 % TAC, določene za območje pred prenosom, ki je bil odobren z ničnimi določbami, kar znaša 29.700 ton.

132 Dejstvo, da španska flota ni mogla izkoristiti kvote, dodeljene Kraljevini Španiji, niti porabiti njenega bistvenega dela, izkazuje tudi to, da je na podlagi točke 1, 1.2, druga alineja, (ix), v Prilogi IV k Uredbi št. 685/95, Kraljevina Španija odstopila Francoski republiki od leta 1996 naprej letno 9000 ton (12.000 ton v letu 2000) svojih možnosti ribolova za TAC za sardone na območju CIEM VIII, tako da dejanska kvota, s katero je Kraljevina Španija lahko razpolagala na tem območju od leta 1996, v resnici ni znašala 29.700 ton, ampak 20.700 ton (17.700 ton v letu 2000). Tako, čeprav tožeče stranke trdijo v tej tožbi, da jim je nastala škoda, ker je bilo Francoski republiki dovoljeno, da ulovi približno 5000 dodatnih ton na območju CIEM VIII poleg prvotne kvote 3300 ton, dodeljene na podlagi Akta o pristopu, je razvidno, da je takrat Kraljevina Španija odstopila skoraj eno tretjino kvote, ki ji je bila z Aktom o pristopu dodeljena na tem območju.

133 Iz teh razlogov tožeče stranke ne morejo trditi, da so jim bile omejene njihove dejanske možnosti ribolova na območju ICES VIII. To poleg tega potrjuje tudi dejstvo, da iz podatkov, ki jih je predložil Svet, tožeče stranke pa jih niso izpodbijale, izhaja, da je Kraljevina Španija, tako leta 1994, torej še preden je Portugalska republika imela dovoljenje za lov na sardone na območju ICES VIII, kot leta 2002, torej po razglasitvi ničnosti tega dovoljenja, še zdaleč ni izkoristila svoje kvote, doseženi ulov sardonov na območju VIII je za leto 1994 znašal 11.230 in za leto 2002 7700 ton. Iz tega izhaja, da tožeče stranke v zadevnem obdobju nikakor niso utrpel resnične in gotove omejitve svojih ribolovnih možnosti.

- 134 Posledično je treba zaradi vseh zgoraj obrazloženih razlogov skleniti, da niti dejstvo, da tožeče stranke niso imele na voljo 90 % možnosti ribolova, ki pripadajo Kraljevini Španiji na območju ICES VIII, niti dejstvo, da je francoska flota opravila presežne ulove na tem območju, ne dokazujeta, da je tožečim strankam nastala resnična in gotova škoda, kar bi lahko pripeljalo do obveznosti nadomestila v okviru te tožbe.
- 135 Drugič, tožeče stranke trdijo, da je nezakonitost, ki se očita Svetu, povzročila zmanjšanje cen in povpraševanja.
- 136 Glede tega zadostuje ugotovitev, da iz nobenega elementa v spisu, zlasti iz nobenega podatka, predloženega v poročilu AZTI, ne izhaja, da se je to zmanjšanje resnično zgodilo. Zlasti je treba poudariti, da se to poročilo omejuje na predstavitev ocene, v obliki razpredelnice, ki je povzeta tudi v tožbi, domnevnih finančnih „izgub“, ki jih je utrpela španska flota, z navedbo matematičnih enačb, katerih parametri niso pojasnjeni, ne da bi bili predloženi elementi glede cen na trgu v zadevnem obdobju. Prav tako se je glede na elemente, ki so jih stranke predložile na pisno vprašanje Sodišča prve stopnje, izkazalo, da se povprečna cena sardonov v letih od 1996 do 2001 ni znižala. Posledično so trditve tožečih strank, da je nezakonitost, ki se očita Svetu, povzročila zmanjšanje cen in povpraševanja, brez uspeha.
- 137 Tretjič, tožeče stranke trdijo, da jim je nastala škoda zaradi oslabitve njihovega konkurenčnega položaja v primerjavi s francosko floto.
- 138 Glede tega, kot Svet pravilno trdi, tožeče stranke niso predložile nobenega konkretnega elementa, s katerim bi lahko podprle domnevno oslabitev njihovega konkurenčnega položaja, temveč se omejujejo na nedoločne in posplošene trditve. Tožba tožečih strank je torej v tej točki neutemeljena.

139 Četrtrič, tožeče stranke trdijo, da so utrpele škodo zaradi prekomernega izkoriščanja in zmanjšanja virov.

140 Prav tako je treba ugotoviti, da tožeče stranke niso predložile nobenega konkretnega elementa, ki bi podprl njihovo trditev o zmanjšanju virov, temveč se glede tega omejujejo na nedoločne in posplošene trditve. Poleg tega tudi trdijo, da zmanjšanje dokazuje dejstvo, da Kraljevina Španija nikoli ni mogla izkoristiti svoje kvote. Vendar je že ta trditev popolnoma brez temelja, saj se TAC za zadevno obdobje, ki je bil v skladu z določbami členov 4 in 8 Uredbe št. 3760/92 določen letno ob upoštevanju stanja naravnih virov ob upoštevanju razpoložljivih znanstvenih mnenj, ni spremenil v zadevnem obdobju in je znašal 33.000 ton.

141 Končno, če bi tožeče stranke zahtevale nadomestilo bodoče škode, zadostuje ugotovitev, da niso dokazale, da bi bila domnevna škoda preteča in predvidljiva z zadostno gotovostjo (glej v tem smislu sodbo Hameico Stuttgart in drugi proti Svetu in Komisiji, točka 110 zgoraj, točka 63).

142 Glede tega tožeče stranke trdijo, da je bil TAC za sardone zmanjšan na 11.000 ton v letu 2003. Vendar je ta trditev napačna. Dejansko iz Priloge I D k Uredbi Sveta (ES) št. 2341/2002 z dne 20. decembra 2002 o določitvi možnosti ribolova in s tem povezanih pogojev za nekatere staleže in skupine staležev rib, ki se uporabljajo v vodah Skupnosti in za plovila Skupnosti v vodah, kjer se zahtevajo omejitve ulova (UL L 356, str. 12), izhaja, da je bil TAC za sardone za območje CIEM VIII za leto 2003 določen na 33.000 ton. Poleg tega je treba poudariti, da je navedeni TAC znašal

33.000 ton tako v letu 2002 (Priloga I D k Uredbi Sveta (ES) št. 2555/2001 z dne 18. decembra 2001 o določitvi za leto 2002 možnosti ribolova in s tem povezanih pogojev za nekatere staleže in skupine staležev rib, ki se uporabljajo v vodah Skupnosti in za plovila Skupnosti v vodah, kjer se zahtevajo omejitve ulova (UL L 347, str. 1)), kot v letu 2004 (Priloga I B k Uredbi Sveta (ES) št. 2287/2002 z dne 19. decembra 2003 o določitvi za leto 2004 možnosti ribolova in s tem povezanih pogojev za nekatere staleže in skupine staležev rib, ki se uporabljajo v vodah Skupnosti in za plovila Skupnosti v vodah, kjer se zahtevajo omejitve ulova (UL L 344, str. 1)).

143 Končno je treba glede predloga za izvedbo pripravljanih ukrepov, ki so ga tožeče stranke vložile 31. maja 2005, spomniti, da je predlogu za izvedbo pripravljanih ukrepov, vloženemu po koncu ustnega postopka, mogoče ugoditi le, če se nanaša na dejstva, ki bi lahko odločilno vplivala na rešitev spora in jih zadevna oseba ni mogla navesti pred koncem ustnega postopka (sodba Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Hoechst proti Komisiji, C-227/92 P, Recueil, str. I-4443, točka 104). V obravnavani zadevi je po eni strani treba ugotoviti, da tožeče stranke niso v ničemer utemeljevale, da ob vložitvi tožbe niso mogle navesti trditev glede prekomernega izkoriščanja in zmanjšanja virov. Zlasti niso pojasnile, zakaj v fazi tožbe, ali vsaj replike, niso mogle predlagati izvedenstva. Iz navedenega izhaja, da je predlog nedopusten.

144 Poleg tega je treba ugotoviti, da v vsakem primeru predlog za izvedbo pripravljanih ukrepov ni upošteven. Dejansko je treba opozoriti, da nobena listina, ki jo je predložila tožeča stranka, ne izkazuje niti ne nakazuje na hipotezo, da je zmanjšanje ulova ali slabo biološko stanje staležev v letu 2005 mogoče pripisati določbam, ki so bile razglašene za nične s sodbo z dne 18. aprila 2002 oziroma predhodnemu prekomernemu izkoriščanju sardonov. Ravno nasprotno, kot izhaja iz poročila „Arrantza 2003“, ki ga je izdelal Instituto Tecnológico Pesquero y Alimentario, ki je

priložen k dupliki, je življenjski cikel sardona zelo kratek in se populacija sardonov zelo spreminja, tako da lahko od enega leta na drugo pride do krize v populaciji, beri obdobja pomanjkanja. Tako se je po tem poročilu v letu 2002 biomasa reproduktorjev nahajala v okviru biološko varnih meja in je bila ocenjena na 56.000 ton, kar je več kot previdnostna biomasa, ki znaša 36.000 ton. V navedenih okoliščinah listine, ki so jih predložile tožeče stranke, ne morejo odločilno vplivati na rešitev spora.

145 Torej je treba predlog tožečih strank za izvedbo pripravljanih ukrepov zavrniti.

146 Iz vseh teh razlogov je treba skleniti, da tožeče stranke niso dokazale, da je zatrjevana škoda resnično nastala.

147 Ker tožeče stranke niso dokazale obstoja zadostno izražene kršitve pravnega pravila, ki posameznikom podeljuje pravice, niti resničnega obstoja zatrjevane škode, je treba skleniti, da ni podana odgovornost Skupnosti, pri čemer ni treba preveriti, ali je izkazan pogoj vzročne zveze med zatrjevanima nezakolitostjo in škodo.

148 Iz celote zgoraj navedenega izhaja, da je treba tožbo, ki so jo vložile tožeče stranke, zavrniti kot neutemeljeno, pri čemer ni treba odločiti o trditvah glede dopustnosti.

Stroški

149 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Tožečim strankam ni uspelo, zato se jim v skladu s predlogi tožene stranke naloži plačilo stroškov.

150 Na podlagi člena 87(4) Poslovnika države članice in institucije, ki se kot intervenientke udeležijo postopka, nosijo svoje stroške.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (tretji senat)

razsodilo:

1. Tožba se zavrne.

2. Tožeče stranke nosijo svoje stroške in stroške, ki jih je priglasil Svet.

3. Francoska republika in Komisija nosita svoje stroške.

Jaeger

Tiili

Czucz

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourggu, 19. oktobra 2005.

Sodni tajnik

Predsednik

E. Coulon

M. Jaeger